

**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA**

**T/1140. számú**

**törvényjavaslat**

**a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény,  
valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról**

**Előadó: Kiss Péter  
szociális és munkaügyi miniszter**

**Budapest, 2006. október**

## 2006. évi ... törvény

### a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról

#### *A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosítása*

#### 1. §

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § A 62. életév betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult

- a) az a nő, aki az 57. életévét betöltötte,
- b) az a férfi, aki a 60. életévét betöltötte,

feltéve, hogy legalább 38 év szolgálati időt szerzett, és a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.”

#### 2. §

(1) A Tny. 10. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult – ideértve az öregségi nyugdíj legkisebb összege szerinti ellátást is – az a személy, aki 33 év szolgálati időt szerzett, és megfelel a 9. §-ban meghatározott egyéb feltételeknek.”

(2) A Tny. 10. §-a (2) bekezdésének bevezető szövegrésze helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az öregségi nyugdíj összegét annak, aki a 38 év szolgálati időnél”

#### 3. §

A Tny. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„13. § (1) A 2013. január 1-je előtti időponttól megállapításra kerülő öregségi nyugdíj összegét a 22. § alapján meghatározott havi átlagkeresetből kell kiszámítani azzal, hogy az 1987. december 31-ét követően és 2013. január 1-jét megelőzően elért kereseteket, jövedelmeket – ideértve a minimálbér összegét is – naptári évenként csökkenteni kell

*a)* az elért keresetek, jövedelmek után a kifizetés időpontjában hatályos jogszabályok szerint számított – az elért keresetből, jövedelemből levont – egészségbiztosítási járulék, nyugdíjjárulék, magán-nyugdíjpénztári tagdíj, valamint munkavállalói járulék összegével, továbbá

*b)* a személyi jövedelemadónak a keresetek, jövedelmek *a)* pont szerinti csökkentése után fennmaradó összegre képzett összegével.

(2) Ha a 2013. január 1-je előtti időponttól megállapításra kerülő öregségi nyugdíj összegének kiszámítása során a 22. § (5) bekezdését kell alkalmazni, az 1988. január 1-je előtti kereseteket, jövedelmeket a nyugdíjjárulék 1988. január 1-jén érvényes mértékének alapulvételével kell csökkenteni.

(3) A havi átlagkereset megállapítása során a nyugdíjazást megelőző naptári év előtt elért keresetet, jövedelmet az országos nettó átlagkereset egyes éveken történő növekedését alapul véve a nyugdíjazást megelőző naptári év kereseti szintjéhez kell igazítani.”

#### 4. §

A Tny. 18. §-ának (2)-(6) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) A 62. életév betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult, aki

*a)* 60. életévét betöltötte, és

*b)* legalább 37 év szolgálati időt szerzett, valamint

*c)* a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(3) Előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a nő is, aki 2011. december 31-éig

*a)* 59. életévét betöltötte, és

*b)* legalább 37 év szolgálati időt szerzett, valamint

*c)* a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(4) A 2009. január 1-je és december 31-e közötti időponttól megállapításra kerülő előrehozott öregségi nyugdíj összegét úgy kell megállapítani, hogy az öregségi nyugdíj összegét

a) annyiszor 0,1 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik a 62. életév betöltéséhez, ha a jogosult a 61. életévét betöltötte,

b) 1,2 százalékkal, továbbá annyiszor 0,2 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik a 61. életév betöltéséhez, ha a jogosult a 61. életévét nem töltötte be.

(5) A 2009. december 31-ét követő időponttól megállapításra kerülő előrehozott öregségi nyugdíj összegét úgy kell megállapítani, hogy az öregségi nyugdíj összegét

a) annyiszor 0,3 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik a 62. életév betöltéséhez, ha a jogosult a 61. életévét betöltötte,

b) 3,6 százalékkal, továbbá annyiszor 0,4 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik a 61. életév betöltéséhez, ha a jogosult a 61. életévét nem töltötte be.

(6) Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése a csökkentést nem érinti.”

## 5. §

A Tny. a következő 22/A. §-sal egészül ki:

„22/A. § (1) Annak a saját jogú nyugellátásban részesülő, illetve a saját jogú nyugellátás szüneteltetését a 83/A-83/B. § alapján kérő személynek a nyugellátását, aki 2006. december 31-ét követően a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban áll, kérelemre minden megszerzett 365 nap szolgálati idő után, a járulékalapot képező kereset, jövedelem havi átlagos – a 13. § (3) bekezdése szerint növelt – összegének 0,4 százalékaival meg kell emelni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti átlagos havi összeget úgy kell meghatározni, hogy a nyugellátás folyósítása, illetve szüneteltetése alatt elért, járulékalapot képező kereset, jövedelem együttes összegét el kell osztani ezen időszaknak a biztosításban töltött azon napjainak számával, amelyekre a nyugdíjasnak keresete, jövedelme volt. Az így kapott napi átlagot meg kell szorozni 365-tel, és el kell osztani 12-vel.”

## 6. §

A Tny. 64. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:

„(10) A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a munkaképesség-csökkenésen alapuló ellátásban részesülő személyt az esedékes orvosi felülvizsgálattól eltérő időpontban is kötelezheti – a jogkövetkezményekről való tájékoztatás mellett – orvosi felülvizsgálat céljából történő személyes megjelenésre, ha olyan tény vagy körülmény jut a tudomására, amely valószínűsíti, hogy a korábban megállapított munkaképesség-csökkenés nem áll fenn vagy az a megállapítottnál kisebb mértékű. Amennyiben a munkaképesség-csökkenésen alapuló ellátásban részesülő személy az orvosi felülvizsgálaton nem jelenik meg, az ellátásra való jogosultságát – az erről szóló határozat keltét követő hónap első napjával – meg kell szüntetni.”

### 7. §

A Tny. 72. §-a következő (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a § jelenlegi szövegének számozása (1) bekezdésre változik:

„(2) Az orvosi bizottság szakvéleményének megérkezéséig a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv az eljárását felfüggesztheti.”

### 8. §

A Tny. 79. §-a (2) bekezdésének *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

*[A nyugdíjfolyósító szerv a megállapított nyugellátás folyósítását a határozat beérkezését követő tizenöt napon belül]*

„*b*) az Európai Gazdasági Térség tagállamaiban, illetve Svájcban élők részére történő folyósítás esetén a jogosult által megjelölt és az adott államban vezetett átutalási betétszámlára (bankszámlára),”

*[teljesíti.]*

### 9. §

A Tny. a következő 83/A. §-sal egészül ki:

„83/A. § (1) Az öregségi, valamint a 6. § (4) bekezdése szerinti nyugdíj tárgyhónapra (tárgyhónapokra) járó folyósítását a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítási

jogviszonyban álló jogosult kérelmére mindaddig szüneteltetni kell, amíg annak újbóli folyósítását nem kéri.

(2) A nyugellátás szüneteltetésének időtartama alatt az érintett nyugdíjasnak minősül.

(3) Az újbóli folyósítás során a jogosultat az (1) bekezdés szerinti ellátás szüneteltetést megelőző összegének a 22/A. § szerinti emeléssel, továbbá az időközben végrehajtott emelésekkel – az egyes emelések esedékességi időpontjának figyelembevételével – növelt összege illeti meg. A tizenharmadik havi nyugdíjra jogosultságnál [6/A. § (1) bekezdésének a) pontja] a szünetelés időtartamát is figyelembe kell venni.”

## 10. §

A Tny. a következő 83/B. §-sal egészül ki:

„83/B. § (1) A 62. életévét be nem töltött

- a) előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjban,
- b) korkedvezményes nyugdíjban,
- c) bányásznyugdíjban,
- d) korengedményes nyugdíjban, illetve
- e) az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában

részesülő személynek, amennyiben a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyt létesít, illetőleg egyéni vagy társas vállalkozóként kiegészítő tevékenységet folytat, melyből származó, járulékalapot képező havi jövedelme eléri a kötelező legkisebb munkabérnek a kifizetéskor érvényes összegét, e jogviszony (tevékenység) tartamára, de legfeljebb a 62. életév betöltéséig a nyugdíj folyósítását szüneteltetnie kell.

(2) A nyugdíj-szüneteltetés kötelezettségének fennállása esetén a nyugellátásban részesülő személy a 97. § (5) bekezdése alapján köteles bejelenteni a nyugdíjfolyósító szervnek az (1) bekezdésben meghatározott jogviszonyra és a jövedelemre vonatkozó adatokat.

(3) A nyugdíjfolyósító szerv a nyugdíjas bejelentésére, vagy ha a nyugdíjas a bejelentési kötelezettségét nem, vagy azt késedelmesen teljesítette, határozatban intézkedik a szüneteltetésről és a jogalap nélkül felvett nyugellátás visszafizettetéséről. Az ellátás újbóli folyósításáról is határozatban kell intézkedni.

(4) A bejelentési kötelezettség teljesítésének elmulasztása vagy annak késedelmes teljesítése esetén a nyugdíjas a 91. § (1) és (3)-(4) bekezdés alkalmazásával mulasztási bírsággal sújtható.

(5) Az ellátás újbóli folyósítása során a 83/A. § (3) bekezdésében foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(6) Az (1)-(5) bekezdésben foglalt, kötelező szüneteltetéssel összefüggő rendelkezéseket a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati nyugdíjára is alkalmazni kell, a rájuk vonatkozó – külön törvény szerinti – eltérő nyugdíjkorhatárra vonatkozó szabályokra figyelemmel.”

## 11. §

A Tny. a következő 88/A. §-sal egészül ki:

„88/A. § A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv jogosult a 87-88. §-ok szerinti megtérítési igényt megalapozó eseménnyel kapcsolatban a más hatóságnál, illetve egyéb szervnél indult eljárás során hozott, a megtérítési igény érvényesítéséhez szükséges döntés megismerésére, a döntés alapjául szolgáló iratokba betekinhet, azokról másolatot készíthet. Az eljáró nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére a kért iratok másolatát az érintett szerv 30 napon belül köteles megküldeni.”

## 12. §

A Tny. 90. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„90. § Ha a nyugdíjfolyósító szerv a megállapított nyugellátást a határozat kézbesítését követő 15 napon belül nem folyósítja, a késedelmesen folyósított nyugellátás összege után – a határidő lejártát követő naptól – késedelmi kamatot fizet. A késedelmi kamat naptári napokra számított mértéke a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.”

## 13. §

(1) A Tny. 97. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A nyugdíjjogosultsághoz, illetőleg a nyugdíj-megállapításhoz szükséges, a Tbj. 46. §-ának (2) bekezdésében meghatározott adatokat

a) a foglalkoztató, a foglalkoztatónak nem minősülő egyéni vállalkozó, a mezőgazdasági őstermelő és a Tbj. 56/A. §-ában meghatározott Magyarországon be nem jegyzett foglalkoztató képviselője vagy a foglalkoztató képviseletében eljáró foglalkoztatott a tárgyévet követő év április 30-áig,

b) a Tbj. 5. § (3) bekezdése szerinti biztosított és a Tbj. 26. § (7) bekezdése szerinti felszolgáló (az a)-b) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: nyilvántartásra kötelezett) a tárgyévet követő év augusztus 31-éig

évenkénti rendszerességgel köteles a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv részére közölni. Az adatszolgáltatási kötelezettséget a nyilvántartásra kötelezett megbízása alapján – az Art. 7. §-a (1)-(2) és (6) bekezdésének alkalmazásával – meghatalmazottja, illetve képviselője is teljesítheti. Az adatszolgáltatást utolsó alkalommal 2007-re vonatkozóan – 2008. április 30-áig, illetőleg augusztus 31-éig – kell teljesíteni.”

(2) A Tny. 97. §-a (3) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„ A (2) bekezdés szerinti adatszolgáltatási kötelezettséget

a) a nyugdíjazás évére, valamint a tárgyév április 30-a – a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben augusztus 31-e – előtti nyugdíjigény benyújtása esetén a nyugdíjazás évét megelőző évre vonatkozóan soron kívül,

b) a 2008. január 1-ét megelőző időtartamra vonatkozó visszamenőleges és az Art. szerinti elévülési időn túli időszakra vonatkozó adatszolgáltatást közvetlenül

a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervhez kell teljesíteni.”

## 14. §

A Tny. 101. §-a (1) bekezdésének g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

*[A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy]*

„g) az öregségi nyugdíj és a 6. § (4) bekezdése szerinti ellátások szüneteltetésének részletes eljárási szabályait,”

*[rendeletben határozza meg.]*



*A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény módosítása*

**15. §**

(1) A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 17. §-a (2) bekezdése a következő *f*) ponttal egészül ki:

*[A közszolgálati jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha]*

„*f*) az előrehozott öregségi nyugdíj jogosultság feltételeivel rendelkező köztisztviselő a (11) bekezdés szerint kérelmezi.”

(2) A Ktv. 17. §-a a következő (11) bekezdéssel egészül ki:

„(11) Az előrehozott öregségi nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati időt a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv külön jogszabály szerinti határozatával kell igazolni.”

*Az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény módosítása*

**16. §**

Az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Alk. tv.) 5. §-ának (8)-(9) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(8) A kiállító a tárgyévet követő év március 31-éig az állami adóhatóságnak elektronikus úton szolgáltat adatot mindazon munkavállalókról, akik az AM könyvet kiváltották. Az adatszolgáltatásnak tartalmaznia kell a munkavállaló nevét, adóazonosító jelét, születési helyét és idejét, anyja születési nevét, lakóhelyét, a munkaviszony időtartamát és az ellátások alapjául szolgáló keresetet, valamint azok esetében, akiknek az igazolást kiadta, az igazolás szerinti adóköteles jövedelmét és megfizetett adóelőlegét. Magánnyugdíjpénztár tagja esetében az adatszolgáltatásnak külön kell tartalmaznia a pénztári tagság fennállása alatti munkaviszony időtartamát és az ellátási alap összegét. A kiállító az AM könyvet az igazolás kiadásával egyidejűleg visszaadja a munkavállalónak, és kérelmére új könyvet állít ki.

(9) Az állami adóhatóság a (8) bekezdésben meghatározott, a kiállító által bejelentett adatokat évente a tárgyévet követő év augusztus 31-éig – első alkalommal a 2007. évre vonatkozóan, 2008. augusztus 31-éig – elektronikus úton hivatalból adja át az Egészségbiztosítási Alap kezeléséért felelős egészségbiztosítási szerv, továbbá a Nyugdíjbiztosítási Alap kezeléséért felelős nyugdíjbiztosítási szerv és a magánnyugdíjpénztárak részére.”

### 17. §

Az Alk. tv. 7. §-a (1) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A Kincstár ezen összeg 50 százalékát a Nyugdíjbiztosítási Alapnak, 8 százalékát – az állami adóhatóság által megjelölt – magánnyugdíjpénztáraknak, 33 százalékát az Egészségbiztosítási Alapnak, 9 százalékát a Munkaerőpiaci Alapnak utalja át.”

*A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosítása*

### 18. §

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 14. § (1) bekezdése c) pontjának bevezető szövegrésze helyébe a következő rendelkezés lép:

*[Törvény e törvény rendelkezéseitől eltérő szabályokat állapíthat meg:]*

„c) a társadalombiztosítás pénzbeli ellátásaival kapcsolatos eljárásokban”

*Hatályba léptető és záró rendelkezések*

### 19. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – 2007. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 1-3. §-a, 10. §-a és 15. §-a 2008. január 1-jén lép hatályba.

## 20. §

(1) Azon személyek esetén, akik előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra 2009. január 1-je, illetve 2012. január 1-je előtt jogosultságot szereztek, e jogosultságukat bármikor érvényesíthetik, tekintet nélkül arra, hogy az előrehozott öregségi nyugdíjat mikor, illetve milyen időponttól kezdődően állapítják meg. Az előrehozott öregségi nyugdíj összegét azon rendelkezések szerint kell megállapítani, amelyek arra az időpontra alkalmazandóak, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják.

(2) Azon személyek esetén, akik a korengedményes nyugdíjra vonatkozó megállapodást a munkáltatóval 2006. december 31-éig megkötötték, az előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultság megállapítására az előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra vonatkozó, 2006. december 31-én hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Azon személyek esetén,

*a)* akik a prémiumévek programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Péptv.) rendelkezései alapján legkésőbb 2006. december 31-én beléptek a prémiumévek programba, és munkavégzésre irányuló jogviszonyukat ezzel összefüggésben határozott idejűvé módosították, valamint

*b)* akiknek e törvény rendelkezései alapján előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságuk megszerzésének időpontja későbbi, mint az *a)* pontban említett kinevezés-módosításban szereplő, a munkavégzésre irányuló jogviszony megszűnésére meghatározott időpont,

munkavégzésre irányuló jogviszonyuk megszűnése időpontjának – a kinevezés-módosításban foglaltaktól eltérően – az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságuk megszerzésének időpontját kell tekinteni. Ez a rendelkezés nem zárja ki, hogy a munkavégzésre irányuló jogviszony ezen időpont előtt valamely, a Péptv.-ben szabályozott okból megszűnjön.

(4) A Tny.

*a)* 12. §-a (1) bekezdésének – e törvény 21. §-ának (3) bekezdésével megállapított – rendelkezéseit,

*b)* 13. §-ának – e törvény 3. §-ával megállapított – rendelkezéseit

a 2007. december 31-ét követő időponttól megállapításra kerülő nyugellátások kiszámítása során kell alkalmazni.

(5) Aki 2007. december 31-én a Tny. – e törvény 10. §-ával megállapított – 83/B. §-a (1) bekezdésének *a)*-*e)* pontja szerinti ellátásban részesül, a saját jogú nyugellátásának szüneteltetésére a 2009. december 31-e után végzett jövedelemszerző tevékenység időtartamára köteles.

## 21. §

(1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

*a)* a Tny.

*aa)* 83. §-ának (3) bekezdése,

*ab)* 95. §-a (5) bekezdésének *ba)* alpontjában „– a Ket. 114. §-ának (3) bekezdésében meghatározottakra is figyelemmel –” szövegrész;

*b)* az Alk. tv.

*ba)* 5. §-a (7) bekezdésének ötödik mondata,

*bb)* 5. §-ának (10) bekezdése.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Tny.

*a)* 11. §-ának (3) bekezdésében a „9. § (1)-(2) bekezdésében” szövegrész helyébe a „9. §-ban” szövegrész,

*b)* 11/A. §-ának (1) bekezdésében a „9. § (1)-(2) bekezdésben” szövegrész helyébe a „9. §-ban” szövegrész,

*c)* 55. §-ának (4) bekezdésében a „három hónapon belül” szövegrész helyébe az „egy hónapon belül” szövegrész,

*d)* 91. §-ának (1) bekezdésében „az e törvényben meghatározott” szövegrész helyébe „a jogszabályban meghatározott” szövegrész

lép.

(3) 2008. január 1-jén a Tny. 12. §-ának (1) bekezdésében az „1,5-1,5 százalék” szövegrész helyébe a „2-2 százalék” szövegrész lép.

(4) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Tny. 22. §-a (1) bekezdésének – a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról szóló 2005. évi CLXX. törvény 63. §-ának (1) bekezdésével megállapított – *g)* pontjának jelölése *h)* pontra változik.

## Általános indokolás

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerre fordított kiadások a GDP közel 10 %-át teszik ki (EU átlag 10,7 %), ez az arány az EU idősödéssel foglalkozó munkacsoportjának prognózisa szerint 2050-re eléri a GDP 14,5 %-át (bruttó kiadás figyelembe vételével 17 %), míg az EU 25-ök átlaga 12,8 % lesz. A Nyugdíjbiztosítási Alap járulékfizetéssel nem fedezett hiánya tovább nő. A hiány növekedésénél a következő 50 évben a jelenlegi okok mellett meghatározó a demográfiai változás: az idősök aránya a népességben belül megduplázódik. A fenntartható finanszírozás biztosítása, a rendszer igazságosabbá tétele érdekében a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény [Tny.], valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvényjavaslat a rövid távon megvalósítandó javaslatokat tartalmazza.

A nyugdíjazáskor várható élettartam örvedetesen növekszik (a rendszerváltás óta férfiaknál nőknél is közel 2 évet nőtt), de ha ez nem jár együtt az aktivitásban töltött évek számának növekedésével, akkor egyre kevesebb munkavállalónak kell egyre nagyobb terhet vállalnia, és a már nyugdíjban lévők helyzete sem javulhat. Jelenleg a tényleges nyugdíjazási életkor az öregségi nyugdíjknál 58,6 év, a rokkantsági nyugdíjknál 50,3 év. Az újonnan nyugdíjazottak közel fele rokkantsági nyugdíjas lesz, az öregségi nyugdíjasok 94 %-a is a nyugdíjkorhatár előtt kéri nyugdíjazását. A korhatár előtt nyugdíjazottak 16 %-a továbbra is dolgozik. A törvényjavaslat célja, hogy a biztosítottak ne a mielőbbi nyugdíjba vonulásban legyenek érdekeltek, maradjanak aktívak, amíg egészségük engedi. Az európai általános gyakorlat szerint a korhatár előtti nyugdíjazáshoz meg kell szüntetni a biztosítási jogviszonyt, és a nyugdíjasnak választania kell, hogy kereső tevékenységet kíván folytatni vagy nyugdíjat igénybe venni.

A nyugdíjak átlagos színvonala az átlagos nettó keresetekhez viszonyítva 64 %, ez viszonylag kedvezőnek minősíthető, de belső aránytalanságokat takar: az újonnan megállapított nyugdíjak színvonala kiugróan magas, egyes korosztályok nyugellátása elmarad ettől a szinttől. Az elmaradások korrigálására az elmúlt évben elfogadásra került a nyugdíjak korrekciós emeléséről szóló 2005. évi CLXXIII. törvény. A törvényjavaslat az új nyugdíjak színvonal ingadozásának mérséklését és az általános színvonalhoz történő közelítést tartalmazza.

## Részletes indokolás

### *Az 1. §-hoz*

A korhatár előtti nyugdíjazás életkor és szolgálati idő feltételrendszere nem változik, de mivel a születési évekhez kötött szabályozás már a jelenleg nyugdíjat igénylőket nem érinti, a szabályozás egyszerűbb megfogalmazást tartalmaz. A jogosultsági feltételrendszer kiegészül azzal, hogy az előrehozott nyugdíjazáshoz a biztosítási jogviszonyt meg kell szüntetni. Az előrehozott nyugdíj, azaz a rugalmas nyugdíjazási lehetőség funkciója, hogy akinek a munkaképessége csökkent, vagy nincs mód a foglalkoztatására, annak nyugdíjazási lehetőséget biztosítson. Mindkét esetben értelemszerű a biztosítási jogviszony megszüntetése. Ez nem zárja ki, hogy az érintett a nyugdíjazást követően újabb biztosítási jogviszonyt létesítsen, de ezt új munkaszerződéssel, 62 éves életkora előtt a nyugdíj szüneteltetésével együtt teheti meg. (Vállalkozóknál az új munkaszerződés helyett a kiegészítő tevékenységüvé átminősülés értendő.) A javasolt módosítás – annak érdekében, hogy a folyamatban lévő felmentéseket ne érintse – 2008. január 1-jétől lép hatályba.

### *A 2. §-hoz*

A törvényjavaslat a Tny. 9. §-ának megfelelően egyszerűbb megfogalmazást tartalmaz. A csökkentett előrehozott nyugdíj is akkor vehető igénybe 2008-tól, ha az érintett a biztosítási jogviszonyát megszünteti, egyéb tartalmi módosítás nem történik.

### *A 3. §-hoz*

A nyugdíjakat jelenleg az 1988-tól a nyugdíjazásig elért, az adóval csökkentett, részlegesen valorizált kereset átlagából kell megállapítani. A részleges valorizálás szabálya szerint a nyugdíjazás előtti utolsó három év keresete nem kerül felszorzásra és a megelőző éveket pedig a nyugdíjazás előtti második év szintjére kell felszorozni. Ez a részleges valorizálás azt eredményezi, hogy az egyes években megállapított nyugdíjak színvonala között jelentős az ingadozás, az induló nyugdíjak színvonala 2005-ben a nettó átlagkereset 78 %-a volt, ez 14 % ponttal magasabb, mint pl. 10 évvel ezelőtt és 14 % ponttal meghaladja az átlagos nyugdíjszínvonalat is. A növekedés kb. felét az átlagos szolgálati idő növekedés eredményezte, a másik 7 % körüli növekedés többnyire az ellentmondásos szabályozás következménye.

Annak érdekében, hogy mérséklődjenek a nyugdíj-megállapítás időpontjához kapcsolódó aránytalanságok, a nyugdíj alapjául szolgáló keresetek részleges valorizálását teljessé kell tenni. A nyugdíj-megállapításhoz figyelembe veendő minden év keresetét a nyugdíjazást megelőző év kereseti szintjére kell valorizálni. Ez a változtatás a következő években várhatóan átlagosan 2,5-4,5 % közötti mértékben növeli a nyugdíjalapot. Ugyanakkor a nettó nyugdíj megállapításához a járulékokkal is csökkentett tényleges nettó kereseteket kellene figyelembe venni, ez a következő években 12-15 %-kal mérsékelné a nyugdíjalapot. Annak érdekében, hogy induló nyugdíjak színvonala az átlagos színvonal körül alakuljon, az átlagosan 7 %-os színvonal mérséklést ne haladja meg, a törvényjavaslat olyan megoldást tartalmaz, hogy a teljes valorizálást követően a járulékokkal csökkentett keresetektől történne a számított személyi jövedelemadó levonása, így összességében a 7-8 % körüli nyugdíj színvonal mérséklés következik be. A javasolt változás 2008. január 1-jétől kerül bevezetésre, így azokat a személyeket nem érinti, akiknek a felmondása folyamatban van.

#### *A 4. §-hoz*

A Tny. 18. §-ának hatályos rendelkezései szerint 2009. január 1-jétől előrehozott nyugdíjat 59 évesen lehet igénybe venni, legalább 37 év szolgálati idő szükséges, és aki 40 év szolgálati idővel rendelkezik, a biztosításmatematikailag indokolt csökkentés nélkül igénybe vehetné. Nyugdíjcsökkentés csak a 37-39 évi szolgálati idők esetén kerülne érvényesítésre.

Ez a szabályozás a többi járulékfizetőre hárítja a korai nyugdíjazás terhét, ami nem engedhető meg, ezért a biztosításmatematikailag jelenleg indokolt többletterhet a korai nyugdíjat igénylőknek is vállalni kell, nyugdíjcsökkentés formájában. A biztosításmatematikailag indokolt mérték a jelenlegi várható élettartam mellett havi 0,3-0,4 % közötti. A törvényjavaslat szerint a korai nyugdíjazásnál a csökkentés sávosan és fokozatosan valósul meg. 2009. évtől a biztosításmatematikailag indokolt mértéknél kisebb mértékű a csökkentés, a 61-62 éves életkor között nyugdíjba menőknél a havi mérték annyiszor 0,1 %, ahány hónap hiányzik a 62. év betöltéséhez, a 61. év előtt nyugdíjazottaknál ez a mérték havi 0,2 %.

2010. január 1-jétől a 61-62 éves életkor között nyugdíjba menőknél a havi mérték annyiszor 0,3 %, ahány hónap hiányzik a 62. év betöltéséhez, a 61 év előtt nyugdíjazottaknál annyiszor 0,4 %, ahány hónap hiányzik a 61. év betöltéséhez.. Ez a csökkentési mérték annak feltételezésével került kiszámításra, hogy a – jelenlegi szabályozáshoz hasonlóan - a nyugdíj a korhatár betöltésekor nem kerül újraszámításra.

A jelenlegi és a várható demográfiai folyamatok mellett a nőknél és a férfiaknál is bekövetkezett nyugdíjazáskor várható élettartam-növekedés indokoltá teszi, hogy 2009-ben ne kerüljön sor a korai nyugdíjazási lehetőség életkorának mérséklésére a férfiaknál sem, hanem maradjon a jelenlegi 60 éves életkor. A nemenként egységes szabályozás követelményére és nők magasabb várható élettartamára tekintettel a korai nyugdíjazási lehetőséget nőknél is 60 évben javasoljuk meghatározni, de 3 év átmenet után, 2012-től.

A korai nyugdíjazás egy kedvezmény annak érdekében, hogy akinek nehézséget okoz a munkaerő piacon való elhelyezkedés, vagy az egészségi állapota már nem engedi meg a munkavégzést, legyen módja visszavonulni. Ehhez mindkét esetben logikus követelmény annak előírása, hogy a biztosítási jogviszonyokat meg kell szüntetni.

#### *Az 5. §-hoz*

Jelenleg a nyugdíjas alkalmazottak után csak a munkáltató fizet járulékot, a kiegészítő tevékenységet végző vállalkozók nem fizetnek járulékot a Nyugdíjbiztosítási Alapba. 2007. január 1-jétől egységessé válik a járulékfizetés és a nyugdíjas biztosított is fizet nyugdíjjárulékot. (Ezt a változást a járulék fizetésről szóló törvény tartalmazza.) A többletjárulék-fizetéshez többletjuttatás kapcsolódik. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben jelenleg a nyugdíj újraszámítása nem minden esetben eredményezne magasabb nyugdíjat, ezért a többletjárulék-fizetéshez speciális nyugdíjemelés kapcsolódik. A Tny. új 22/A §-a tartalmazza, hogy minden 365 napos járulékfizetés után az átlagos járulékalap 0,4 %-ával kell a nyugellátást megemelni. A járulékfizetés előírása 2007. január 1-jén lép hatályba, 2008-tól igényelhető az első nyugdíjnövelés.

#### *A 6. §-hoz*

A törvényjavaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy – indokolt esetben – az időszakos felülvizsgálattól eltérő időpontban is kötelezhető legyen az ügyfél az Országos Orvosszakértői Intézet orvosi bizottsága előtti megjelenésre, jogosultságának felülvizsgálata érdekében. A jelenlegi szabályozás szerint ugyanis a munkaképesség-csökkenés alapján járó ellátások esetében a jogosultsághoz szükséges orvosi vizsgálaton való megjelenésre az ügyfél csak akkor kötelezhető, ha az az ellátás iránti igény elbírálásához szükséges, vagy ha az orvosi bizottság által megjelölt esedékes felülvizsgálat időpontja elérkezik. A törvényjavaslat szerinti



rendkívüli orvosi vizsgálat lehetőségének szabályozásával a jogalap nélküli kifizetések visszaszorítása várható.

*A 7. §-hoz*

A törvényjavaslat rendezi, hogy a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 32. §-ának (6) bekezdésében szabályozott esetben – az orvosi bizottság szakvéleményének megérkezéséig az eljárását felfüggesztheti.

*A 8. §-hoz*

A törvényjavaslat pontosítja a nyugellátások folyósítását, figyelemmel arra, hogy 2006. március 31-ét követően a magyar-svájci szociális biztonsági egyezmény alkalmazását az 1408/71/EGK rendelet alkalmazása váltotta fel.

*A 9. §-hoz*

A Tny. új 83/A §-a szerint, 1 hónap a legrövidebb idő, amelyre a nyugdíjat szüneteltetni lehet, ez a biztosított kérelmére történik. Az újbóli folyósításnál az időközi emeléseken túl a biztosítási jogviszony alatt többletjárulék-fizetéssel elért külön nyugdíjemelést is érvényesíteni kell. A 13. havi nyugdíjra jogosultsághoz a nyugdíj szüneteltetés idejét is figyelembe kell venni.

*A 10. §-hoz*

A korhatár előtti nyugdíjazás lehetősége egy kedvezmény annak érdekében, hogy akinek a munkavégző-képessége csökkent, vagy a munkaerő piacon elhelyezkedni nem tud, ne maradjon ellátatlan. Az európai gyakorlat is az, hogy a korai nyugdíjazás akkor biztosított, ha az érintett nem folytat kereső tevékenységet. Kereső tevékenység esetén a nyugdíjat vagy csökkentik, vagy szüneteltetik. A Tny. új 83/B §-a a nyugdíj-szüneteltetés előírását tartalmazza minden olyan esetben, ha a biztosítási jogviszonyhoz kötött kereső tevékenységből származó jövedelem az adott hónapban eléri a minimál bért, és az érintett még nem töltötte be a 62 éves életkort (szolgálati nyugdíjnal a külön törvény szerinti életkort). A kereső tevékenységet a nyugdíjasnak be kell jelentenie a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak. Aki ezt a kötelezettségét elmulasztja, mulasztási bírsággal sújtható, és a jogalap nélkül felvett nyugdíjat vissza kell fizetnie. Ez a módosítás a 2008. január 1-jétől megállapított nyugellátásokra vonatkozik, és a korábban megállapított nyugdíjak

esetén – az új élethelyzethez alkalmazkodásra felkészülés érdekében – 2010-től alkalmazandó.

*A 11. §-hoz*

A törvényjavaslat biztosítja, hogy a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a Tny. szerinti megtérítési kötelezettség megállapításához jogosult legyen a más hatóságnál, szervnél indult, a megtérítési igény érvényesítéséhez szükséges eljárás során hozott döntés alapjául szolgáló iratokba történő betekintésre, illetve az adatok megismerésére.

*A 12. §-hoz*

A törvényjavaslat egyértelművé teszi, hogy a késedelmesen folyósított nyugellátás összege után a nyugdíjfolyósító szerv késedelmi kamatot köteles fizetni az eddigi késedelmi pótlék helyett – figyelemmel a Tny. egységes fogalomhasználatára is –, amelynek mértéke a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

*A 13. §-hoz*

A törvényjavaslat pontosítja, illetve módosítja az állami adóhatóságnak a nyugdíjbiztosítási adatszolgáltatási határidejére vonatkozó rendelkezéseket, tekintettel arra, hogy az APEH a nyugdíjak megállapításához szükséges éves, konszolidált adatokat, a tárgyévet követő év április 30-ig, az adóbevallások időpontjára figyelemmel teljes körűen nem tudja átadni.

*A 14. §-hoz*

A rendelkezés a Kormány számára ad felhatalmazást arra, hogy a nyugdíj szüneteltetés részletes eljárási szabályait a törvény végrehajtási rendeletében szabályozza.

*A 15. §-hoz*

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény jelenleg csak 62 éves kortól és a rokkant nyugdíjazás esetén ad lehetőséget arra, hogy a köztisztviselő kezdeményezze a felmentését. Mivel a korhatár előtti nyugdíjazásnál kötelező lesz

a biztosítási jogviszony megszűntetése, biztosítani kell, hogy ebben az esetben is legyen lehetőség a felmentés kezdeményezésére.

#### *A 16-17. §-hoz*

A törvényjavaslat figyelemmel van a magánnyugdíjpénztári tagdíj bevallási és befizetési rendjének módosítására, a tagdíjnak az adóhatósághoz történő bevallására és befizetésére. Ezzel összhangban a törvényjavaslat – az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény módosításával – előírja az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás esetében is az adóhatósághoz történő adatszolgáltatás teljesítését, valamint a tagdíjaknak a magánnyugdíjpénztár felé történő átutalását.

#### *A 18. §-hoz*

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai közé a baleseti táppénz és a baleseti járadék tartozik. A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 65. §-ának (5) bekezdése az igény érvényesítésére vonatkozó eljárási szabályok körében előírja, hogy a baleseti járadék iránti igény elbírálására és folyósítására a Tny.-nek a nyugellátások megállapítására és folyósítására vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. A Tny. további baleseti ellátásokra (baleseti-, rokkantsági nyugdíj, baleseti hozzátartozói ellátások) vonatkozó szabályozást is tartalmaz. Annak érdekében, hogy a jogalkalmazás számára egyértelművé váljon, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 14. § (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá tartozik a Tny. is, szükséges „a társadalombiztosítás pénzbeli ellátásai” kifejezést alkalmazni az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaival kapcsolatos eljárásra utalás helyett.

#### *A 19-21. §-hoz*

A törvényjavaslat 2007. január 1-jén lép hatályba, de az előrehozott nyugdíj jogosultsági feltételeire, a kereső tevékenység miatti nyugdíj szüneteltetésre vonatkozó, valamint az e változásokhoz kapcsolódó szabályozás 2008. január 1-jén lép hatályba.

A záró rendelkezések rögzítik, hogy a jogosultsági szabályok változása előtt jogot szerzettek jogosultságukat nem veszítik el akkor sem, ha a módosítás előtt nem

veszik igénybe a nyugdíjat, a szerzett jog azonban a nyugdíj kiszámítás szabályaira nem vonatkozik. Azokra a személyekre sem vonatkozik a jogosultságot érintő módosítás, akik a korengedményes nyugdíjra a megállapodást 2006. december 31-ig megkötötték vagy a prémiumévek programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény szerint, akik a határozott idejű szerződést 2006. december 31-ig megkötötték, szerződésük határideje meghosszabbodik az előrehozott nyugdíjra jogosultságukig.

A hosszú, 40 év feletti szolgálati idővel rendelkezők számára a nyugdíj mértékszabály 2008. január 1-jétől, a nyugdíj megállapítási szabályok változásával egyidejűleg évi 1,5 %-ról évi 2 %-ra módosul. Ez az érintetteknek (kb. évi 20-25 ezer fő) 1 %-os nyugdíjnövelést jelent.